

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני י"ז אייר תש"פ | דף היומי בבלי: שבת סו.
דף היומי בהלכה: מסעיף ה' עד אמצע סעיף ה' בהגה "ואם אין לו אחד".
מוסר: שמירת הלשון - שער התורה פרק ט"ו עד 'והיה פי'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: מסכת אבות פרק ד משנה ב עד פרק ד משנה ה

איך אפשר להשתטח על ציון הרשב"י גם מבלי להגיע למירון? | המפקד אמר לי: "אם תסע למירון - אשלח אותך ישר לכלא 6" | האברך שרץ ברחוב בחיפה ועד היום אינו יודע איזו מהפכה חולל... | בעיצומו של ל"ג בעומר הגיעה למירון מכונית מפוארת היישר מ... לבנון | 1886

יהלומים מגדולי ישראל

**"דיבורי הצדיק, שם הוא קבור וטמון":
איך אפשר להשתטח על ציונו של רשב"י
זי"ע, גם מבלי להגיע בפועל למירון?**

יקותיאל יהודה גנזל

ברוחא' ושפתותיו דובבות בקבר - כנודע זה מדברי הבעל שם טוב, נשמתו בגנזי מרומים. ונקרא בחינה זו השתטחות על קברי הצדיקים, שהם דבריהם שלומד ומזכיר היום הלומד...
ובמילים בנות ימינו: כדי להשתטח על ציונו של רשב"י ולהידבק ברוחו הנשגבה, אין הכרח לעלות בפועל למירון. אפשר לעשות זאת על ידי לימוד מדברי תורתו - בכל מקום בו אנו נמצאים - ועל ידי שאנו מקדשים את מוחנו בהבנת דבריו של התנא האלוקי, הרי אנו מתקשרים אל מי הדעת והתבונה שנבעו ונובעים ממעיינו וכך אנו זוכים לקיים 'השתטחות' של ממש על ציונו הקדוש, גם כשאנו נמצאים בריחוק מקום.
כ"ק מרן אדמו"ר מבעלזא שליט"א הוסיף הדרכה חשובה לקהל מרעיתו לקראת ל"ג בעומר הקרב ובא:
"שכל אחד ואחד ילמד בעיצומו של יום ל"ג בעומר קטעים מתורתו של רשב"י, בספר הזוהר. על ידי כן תהיה אצלו בחינת התקשרות אל התנא האלוקי. עם תום הלימוד המקשר אל התנא האלוקי, יבקש הלומד את בקשותיו וישטח את משאלות לבבו. תפילות יתקבלו אפוא כמי שעומד על הציון הקדוש במירון ממש ומתפלל!"

(פורסם ב'המבשר')

ככל שמתקרב יומו של רשב"י, גוברות גם להבות ההשתוקקות בקרב המוני עם סגולה. רבבות יהודים מעסיקים את מצבור רגשותיהם בימים אלה במטרה אחת בלבד: איך להצליח לשבור דרך ולהגיע לרבי שמעון, לקשר את נפשם אל התנא האלוקי, לדבוק באורו ולשאוב מבארו - שאין סוף למימי השפעותיו - חופנים של ישועה רוחנית וגשמית כאחד.
נפשות כמהות רבות ימצאו צרי מרפא בדבריו המופלאים של הרה"ק ה'מאור עיניים' מטשרנוביל זי"ע (מאור עיניים - ישמח לב, מסכת שבת), דברים אשר כ"ק מרן אדמו"ר מבעלזא שליט"א החווה עליהם במיוחד בימים אלה, הימים בהם מחסומים גשמיים חוסמים את הציר המוליך למירון.
כה הם דברי ה'מאור עיניים':

"בדורות האחרונים, כשלומדים דברי שום תנא וחכם מדברי הקדמונים... לכך אמרו שפתותיו דובבות בקבר, שאפשר לומר, זה בחינת השתטחות על קברי הצדיקים. כי דיבורי הצדיק, שם הוא קבור וטמון, וזה הלומד, בהיכנסו עם החיות ומוחין שלו לתוך החיות ומוחין של הצדיק שטמן בדבריו, נקרא 'אתדבקות רוחא

מה אמר הרבי משומרי אמונים זצ"ל כשלא יכלו לעלות למירון בזמן מלחמת 'ששת הימים'? מי עלו לקבר הרשב"י בזמן העוצר הבריטי בשנת תש"ז, במלחמת תש"ח, ובימי השואה הנוראה? ומי הם גדולי האדמו"רים שחירפו נפשם ועלו לציון הק' באייר תשכ"ז?

"כדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק" - מאמר מרתק מאת הרה"ג רבי שמואל ברוך גנוט שליט"א

בישיבה הזו, באותו מבנה (רק שכיום הוא הרבה יותר רחב) שוכנת ישיבת בני עקיבא במירון, שגם היא נקראת ישיבת רשב"י. היסוד שלה, כאמור, היה על ידי עליה של קבוצה קטנה שהגיעה לשם, בראשות סבי, שהקימה שם כולל ואת ישיבת הרשב"י. זה מצד אמי. ואילו מצד האבא, מדובר על 200 שנה של קשר למירון, מאז עליית החסידים לארץ ישראל. הם אימצו את המנהג של האר"י הקדוש זיע"א, רבי יצחק לוריא, שהוביל את בנו למירון בגיל 3. יש גם עדות של תלמידו רבי חיים ויטאל, שבגיל 3 הביאו אותו למירון ל'גמילה'. והם אימצו את המנהג הזה. כל הציבור החסידי שהיה אז בארץ, שמנה אלפים בסה"כ, אימץ את המנהג, שנוהג מאז ועד היום. בקרוב יהיה במירון החלאק'ה של הנין שלי, שהוא כבר דור עשירי בא"י, ואצלנו במשפחה כולם הולכים לחלאק'ה למירון, מלבד יחידים שעושים את החלאק'ה בציון שמעון הצדיק. אז אצלנו זו מסורת בת למעלה מ-200 שנה. אני עצמי, עולה למירון מידי שנה בשנה מאז החלאק'ה שלי, לפני 80 שנה."

מוטה גור: "אם תסע למירון - אשלח אותך ישר לכלא 6"

זיכרון מיוחד שיש לו, קשור במלחמת ששת הימים. "שירתתי אז בצנחנים, ובאותה שנה, שנת תשכ"ז ל"ג בעומר חל במוצ"ש. הלכתי אז למוטה גור, שהיה מפקד החטיבה, חטיבה 55, ואמרתי לו שאני רוצה לנסוע לל"ג בעומר למירון. הוא אמר לי: "נפלת על הראש? כל רגע צפויה תקיפה ולא ידוע מתי תתחיל המלחמה. אבל" - הוא הוסיף ואמר - "אני מכיר אותך, אתה הרי תלך בכל מקרה, אז אני אומר לך מראש: אם אתה חוזר ואנחנו לא במקום שחנינו (שהיה במחנה ישראל, מול נתב"ג) לך ישר לכלא 6 ותתארח שם לחודש, אין צורך לבוא אליי לשפטיה, אני שופט אותך מראש..."

"הלכתי למירון באותה שנה, אני מגיע למקום, ואין זכר להדלקה, אין כליזמריים, החצר ריקה. אבל אני - שמרתי על המסורת. התקדמתי לכיוון הציון, ופתאום אני שומע שירה מאחד החדרים. אני עולה למעלה, ואני רואה את האדמו"ר רבי מרדכי מזועהיל זצ"ל שר עם כמה מחסידיו. אנחנו אמנם משתייכים לחסידות קרלין, אבל הכרתי אותו. היו שם באותה שנה אולי עשרה אנשים. הרבי שראה אותי, חייל צעיר, מולו, שאל מה

כפי המסתמן, רק יחידי סגולה ואחמ"ם יזכו השנה לעלות לציון הרשב"י הקדוש זיע"א במירון. החריגים שיקבלו אישור לעלות להר להשתתף בהדלקות הבודדות שאושרו, יאלצו לקבל אישור מארבעה שרים: שר הבריאות, שר הפנים, שר הדתות ושר התחבורה...

לא, זאת לא הפעם הראשונה בהיסטוריה היהודית שהילולת הרשב"י מבוטלת, או מתקיימת בצורה מצומצמת ביותר. הבה ונקרא על ל"ג בעומר בימים קשים.

כל אנשי מירון הכירו היטב את העסקן רב הפעלים ר' אליעזר שפר ז"ל. שפר, שנפטר בשנה שעברה, נולד בטבריה. הוא היה דור שישי למשפחה של חסידי קרלין, שעלתה לארץ בשנת תקל"ז בעליית החסידים לארץ ישראל. סבו, ר' משה לייב, הקים את מלון שפר - האכסניה היהודית הראשונה בטבריה. אביו ר' חיים שפר ניהל את חברת "אגד" בטבריה עשרות בשנים. אבי סבו, רבי יהושע ביין, הקים את הבית היהודי הראשון בכפר מירון, בית שבו שוכנת כיום הישיבה התיכונית בני עקיבא במירון, שם שהו בני ישיבת קול תורה שנים רבות, במהלך ה'קמפ' השנתי בחודש אב. (באותם ימים טובים נהגתי פעמים רבות לרדת כמה מטרים ממתחם 'בני עקיבא', אל הציון הקדוש, ולשבת שם שעות... פעם אחת ישבתי עם ספרים ליד הציון ולפתע מתיישב לידי הגר"ש איוערבאך זצ"ל, שישב ולמד בניחותא ליד הציון הקדוש, במשך כמה שעות, כותב וכותב חידושי תורה...).

שפר נחשב, במשך עשרות שנים, כעסקן רב פעלים, יו"ר איגוד בתי הכנסת בארץ ועוד משרות רבות. הפעם נתמקד דווקא בזמן שהותו של ר' אליעזר שפר בצבא, בימי המלחמה, כשהוא הגיע למירון, לבדו...

למעלה מ-80 שנה הגיע שפר למירון בכל שנה ושנה. גם בשנים בהן היה קשה מאד וכמעט בלתי אפשרי להגיע לחגיגת ל"ג בעומר במירון, שפר היה שם, ושמר על המסורת הקדומה של העלייה לציון הרשב"י הקדוש זיע"א.

"סבא רבא שלי", סיפר שפר בראיון עיתונאי, "רבי יהושע ביין, היה חסיד גור שעלה לארץ. היה לו חלום מיוחד לבנות ישיבה במירון, והוא הגשים אותו: הוא בנה את ישיבת הרשב"י במירון בשנת תרס"ו. זמן קצר לפני כן הוא עלה לארץ עם המשפחה והביא את הסבתא והאמא שלי למירון, לגור שם במקום. היום

קורה? אבל אני לא ידעתי יותר מאחרים מתי תפרוץ המלחמה. לפני לכתתי הוא נתן לי את ברכתו.

"לאחר מכן ניגשתי לציון עצמו, שם מצאתי את חכם אהרון, יהודי שהיה גר במירון כל השנה, כבר אז. חכם אהרון הגיע מקווקז ברגל, ולא עזב את מירון גם כשהיה יישוב ערבי כולו. אף הוא נתן לי ברכה, ולאחר מכן חזרתי לחטיבה. אני יכול לומר בוודאות שבמירון של שנת תשכ"ז היו שם רק ר' מרדכי מזועהיל, חכם אהרון, שהיה ליד הציון יום ולילה, וכמה חסידים. באותו זמן גם הייתה 'האפלה' ואי אפשר היה לעשות הדלקה או בכלל להדליק אורות, כדי שהאויב לא יפציץ מקומות מוארים. גם מעבר לאותה שנה, הציבור במירון עוד היה קטן באופן כללי".

בשנת התש"ח, בזמן מלחמת העצמאות, סיפר שפר, לא היה אפילו לא אדם אחד בציון, עד כמה שהוא יודע. "עוד לא פגשתי מישהו שהיה שם באותה שנה. הייתי נער צעיר, וברגע ששמעתי שמירון שוחררה, מיד הלכתי לשם עם חבר. אבל בל"ג בעומר של אותה שנה, גם הפלוגה הדתית וגם יוסף הגלילי, מאבות המיישבים במירון, לא היו במירון בתש"ח. כשהגעתי למירון אחרי ששחררו אותה, ביקשנו סליחה מרבי שמעון ורבי אלעזר בנו שלא זכינו להגיע לציונו בל"ג בעומר".

וגם לא מעט מופתים וניסים ראה ר' אליעזר על הציון במהלך השנים. "ראיתי שם הרבה מופתים, וגם שמעתי מבית אבא, סבא וסבא רבא על מופתים רבים שהם ראו במירון. יש לי אמונה גדולה שהמקום הזה והתפילות בזכות רבי שמעון והדלקת הנרות, מלווה במופתים. אני זוכר מילדותי סיפור אחד מיוחד: באה אז למירון, בעיצומו של ל"ג בעומר, מכונית מפוארת היישר מבירות. יצא ממנה, בלבוש הדור, סוחר יהודי גדול מלבנון, ואתו אשתו והבת. הבת הזאת הייתה חולת נפש, והוא הביא אותה וחיפש לה מזון. הצדיקים שישבו שם, אמרו לו להכניס אותה לשלושה ימים לחדר מעל הציון - אחד מהחדרים בהם לנו עולי הרגל שבאו למירון - והיא תבריא.

"אני הייתי ילד בן 11-12, והייתי אז אצל דודי ודודתי וספגתי את האווירה המירונית. זה עניין אותי כילד, כי ראיתי כזה אדם שמגיע עם מכונית כמותה לא ראיתי עד אז. אותו אדם אכן עשה כמו שנאמר לו, והניח את בתו בחדר מעל לציון, עם אוכל ושתיה כמובן. שלושת הימים הבאים היו ימים נוראים, בלילות היא בכתה בקולי קולות. בסוף עברו שלושת הימים, אביה הגיע ופתח את החדר, ומצא ילדה מולו ילדה בריאה ושלמה, רגועה ומדברת לעניין. איך זה קרה? האם צריך לנהוג כך? לא יודע, אני מספר את מה שהיה. ברבות השנים ראיתי אנשים רבים שבאו למירון להתפלל על ריפוי או זיווג וב"ה נושעו.

"היום במירון יש את העניין הח"י רוטל שלא היה בעבר במירון, אבל הדלקת נרות, אמירת תהלים, שירה וריקודים - היו תמיד. יש מנהג נוסף שנוהג בחלקו עד היום, המנהג להדליק את ההדלקה במירון עם בגדים של אנשים חולים, כסגולה להחלמתם. בזמנו ראיתי אנשים שהביאו את בגדי זהב של החולים שימשו

להדלקה, כי האמינו שיש בזה עניין והעניין הוא גם לא להביא את הבגדים ה'שמאטע'ס' של החולים אלא הבגדים הכי יפים ויקרים. היית רואה זהב שנמס מהבגדים מהחום הכבד של ההדלקה. היום זה כבר פחות נפוץ, כי ההדלקות מאד מסודרות והן ברובן על ידי האדמו"רים וקשה להניח שם בגדים".

לסיום, אמר ר' אליעזר שפר ז"ל בראיון ל'כל הזמן': "אני מאמין באמונה שלמה בזכותו העצומה של רבי שמעון המשפיעה על אלה שבאים אל הציון ביום ההילולא. במקום הזה יש נשמה יתירה בזכות רבבי רבבות פרקי התהלים והדמעות שזרמו בו כמים במהלך השנים".

שמעתי שיוסף גלילי, בספרו 'ספר מירון', מספר שבזמן מלחמת העולם השנייה, התקיימה ההילולא במתכונת מצומצמת. גם בשנת תש"ז התקיימה ההילולא מאד מצומצמת, בגלל העוצר שביצעו הבריטים באזור בשעות הערב. בשנת תש"ח, בזמן מלחמת השחרור, לא התקיימה בכלל ההילולא בקבר הרשב"י ובשנת תש"ט כבר התקיימה ההילולא גדולה.

בספר 'בקודש חזיתך' ח"ג, של רבי דב בער רבינוביץ זצ"ל, מספר: "מאז פרצו פרעות הערבים במסגרת 'המרד הגדול', בשנת תרע"ו, ועד לפרוץ מלחמת העולם השנייה בשנת ת"ש, היתה סכנת

דרכים גדולה וחמורה, וההילולא דרשב"י לא התקיימה ברוב עם והמון חוגג כרגיל, כי אם במתי מעט חסידים ואנשי מעשה שעלי מעיה"ק צפת להדליק ההדלקה בשליחות הקודש. מסיבות אלו, נמנע אדמו"ר הקדוש מבאיאן לייפציג זי"ע מלעלות למירון להילולא דרשב"י באותה שנה. ואי לכך, העלה את האש בהדלקת הרשב"י רבה של צפת הגאון החסיד רבי אברהם לייב זילברמן זצ"ל, בשליחות אדמו"ר הקדוש. אמנם בשנה הבאה, לקראת ל"ג בעומר ת"ש, עלה האדמו"ר מבאיאן לייפציג זי"ע למירון, שם העלה את אש הקודש בליל ל"ג בעומר על ציון התנא האלקי רשב"י. והופעתו באתרא קדישא מירון להילולא דרשב"י - יחד עם עוד צדיקים מבני המשפחה, ובתוכם הרה"ק רבי ישראל מהוסיטין זצוק"ל, שעלו ובאו גם הם באותה שנה למירון, עוררה התרגשות כבירה בקרב החסידים והמון העם, שנהרו בהמוניהם למירון להשתתף גם הם בהילולא דרשב"י".

"כאמור, באותה שנה, עלה גם הרה"ק רבי ישראל מהוסיטין זצוק"ל למירון, להילולא דרשב"י, והגיע גם הוא למעמד ההדלקה. והנה, בעלות אדמו"ר הק' מבאיאן לייפציג זי"ע אל גג הציון הקרוש, ובראותו כי הרה"ק מהוסיטין זצוק"ל נמצא גם הוא שם, אזי למרות חשקו ותשוקתו העצומה להדליק את ההדלקה בחזקת אבותיו, כפי שהתבטא "מתי יבוא לידי ואקיימנו", ועל אף טרחתו ומאמציו הכבירים למעלה מכוחותיו להגיע לאתרא קדישא מירון בכדי להדליק ההדלקה, ברוב צדקותו ובעוצם ענוותנותו שיגר אח הרב החסיד רבי שלמה טלינגטור ז"ל אל הרה"ק מהוסיטין, לכבדו בשמו בהדלקת ההדלקה. ברם כאשר מסר הדברים לפני הרה"ק רבי ישראל מהוסיטין זצוק"ל, סירב

להדליק את ההדלקה, בהטעימו, כי זכות זו שייכת לבית באינן.

ומי היה בציון בזמן 'ששת הימים'?

באותו חודש אייר הגיעו לציון כמה יהודים קדושים נוספים הלא הם כ"ק האמרי חיים' מויזניץ' זצ"ל ובנו כ"ק הישועות משה' זצ"ל.

הגרמ"מ פקשר שליט"א, רב קהילת ויזניץ בעירנו, סיפר ל'קוראים אלעד': "באייר תשכ"ז היה מצב בטחוני מסוכן ביותר והתנועה היתה אסורה. היתה אז מדיניות האפלה והכל היה חשוך. ה'אמרי חיים' הודיע שברצונו לנסוע למירון, כדי להעביר לשלומם של היושבים בציון בקבר הרשב"י זי"ע, אך עזרתו מקודש, הרבנית ע"ה, וגם בנו כ"ק האדמו"ר הישועות משה זצ"ל, ניסו לשכנעו בכל כוחם לבל ייסע עד מירון, אך ה'אמרי חיים' היה נחרץ והוא הודיע באופן חד משמעי שהוא נוסע למירון ויהי מה. הוא נסע, יחד עם בנו ה'ישועות משה' זצ"ל למירון והם הגיעו ל"אזור המלחמה". כל מירון היה מלא וגדוש בחיילים וטנקים. המפקדים תמהו מה עושה כאן הרבי, אך הם איפשרו לו להיכנס לציון פנימה.

הרבי ביקש שאיש לא ייכנס איתו. הוא נכנס לבדו, השתטח על הציון בהתרגשות עזה והחל לקרוא בקול רם ובכוחות עצמות תהילים. רק לעמוד בחוץ ולשמוע כבר היה זה מחזה נורא הוד וכשהסתיימה תפילתו אמר הרבי זי"ע ש"ברוך השם! פעלנו ישועה קרובה". והישועה, כך כולנו יודעים, אכן לא איחרה לבוא. ממשיך הגרמ"מ פקשר שליט"א ומספר: "באחד מימי ל"ג בעומר נעמדו ה'אמרי חיים' ואחיו אהובו ה"מקור ברוך" מסערט ויז'ניץ בבית הסמוך יחסית לקבר הרשב"י והביטו בהתפעלות בהמון האדם הנוהר לקבר הרשב"י. ה"מקור ברוך" אמר בדמע לאחיו: "ראה נא, ראה כיצד יש ליהודים אמונה פשוטה וזכה. אנשים לא רואים כלום ולא מבינים כלום ובכל זאת הם באים ממרחקים כדי לעלות ולהתפלל בציון הרשב"י..."

השיב לו ה'אמרי חיים' שה"בית אהרון" אומר: "מה הקדוש ברוך הוא לכל - אף רבי שמעון בר יוחאי לכל"!!...

ידידי הרה"ג רבי גמליאל רבינוביץ שלח לי את הקטע הבא, שמתאים, חבל מאד, גם לל"ג בעומר השנה, כאשר ככל הנראה לא נוכל לעלות לקבר הרשב"י, בגלל מגיפת הקורונה.

בל"ג בעומר התשכ"ז, בעיצומה של מלחמת 'ששת הימים', ערך הרבי בעל ה'חוקי חיים' משומרי-אמונים זצ"ל את ההדלקה המסורתית, ואמר את הדברים הבאים: "כדאי רבי שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק (ברכות ט' ע"א), הנה בכל שנה נוסעים למירון על ציון קדשו, והשנה שאי אפשר ללכת שם להתפלל, כדאי לסמוך עליו בשעת הדחק כזה, שהוא יתפלל עלינו.

כעת הוא בבחינת 'ויעבור מרדכי', (אסתר ד' י"ז), שביטל מרדכי הצדיק היום טוב של פסח, והתענו אז ביום טוב, (מגילה ט"ו ע"א), והוא כדי להראות לעילא איזה פנים יש לכל העולמות כשבני ישראל אינם מקיימים הפסח, וכן היום, כי בכל שנה ושנה

נוסעים רבבות לציון הרשב"י, והשנה שלא נוסעים למירון, מראים בזה איזה פנים יש לכל העולמות כשאינם נוסעים למירון, ובודאי הרשב"י ירעיש עולמות על זה, והוא יפטור אותנו מן הדין, כי אם בחייו אמר כן, כל שכן לאחר הסתלקותו, וזכותו יעמוד לנו להינצל מכל פגעים רעים אנחנו וכל בני ישראל אמן".

ניסים ונפלאות בזמן "הרעש": הציון שב והתחבר

רבי יוסף סופר בעל "עדות ביהוסף" מספר על הנפלאות שאירעו בימיו בקבר הרשב"י זי"ע, כשאירעה רעידת אדמה גדולה בצפת: "וכשיצא הרעש על הארץ, בחודש חשון תקכ"ב, באו כל הישמעאלים הערלים שבאותו מקום, לזה הבנין של רשב"י ז"ל, והדלת היתה סגורה וצעקו כולם ופתחו פיהם ואמרו: "רבי שמעון, רבי שמעון! מאחר שאתה אדם גדול בעולם וחשוב, וגם שמענו מפי אבותינו מחשיבותך וגם בעינינו אתה חשוב, פתח פתחך", ומיד נפתחה הדלת מאליה והלכו כולם לפנים, וגם הבתים שלהם ונשיהם ניצלו ולא היה להם היזק כלל, ועכשיו הוא רבי שמעון, חשוב בעיניהם מאוד ביותר".

בהמשך מכתבו של רבי יוסף סופר, הוא מוסיף: "כשהיה רעש שני ביום ז' כסלו, ברחו כולם, היהודים וערלים וישמעאלים, לבנין של רשב"י ז"ל ככפעם הראשונה, וכשבאו קרוב לשם ראו שהבנין כולו הגביה והתנשא את עצמו למעלה וקפץ באויר כמו אדם מלמטה למעלה ומלמעלה למטה, וכיפה מלמעלה של זה הבנין, התחלקה לשני חלקים לחצאין, והיו פתוחים לשניים. כיון שראו זאת נפלה חרדה גדולה עליהם ונתחלחלו מאוד, ופתחו כולם וצעקו "רבי שמעון, רבי שמעון! אם הבנין שלך כך הוא, מה יהיה סופנו עמו", וזה היה יותר מחצי שעה, ואחר כך שקטה הארץ שקט הרעש ועמד הבנין על מקומו, והכיפה של מעלה שנתחלקה לשני חלקים נתחברה יחדיו כבראשונה ולא היה להם היזק כלל, והאנשים שבאו לשם ראו הנס הגדול בזה הבנין מבחוץ ובפנים אם יש איזה סימן אז איזה חריץ קטן ולא נמצא כלל שום סימן או סדק בחומה שהיתה כבראשונה".

בקונטרס ל"ג בעומר, של תושב עירנו ומחבר הספרים הנודע הרה"ג רבי שמעון גוטמן שליט"א, מצטט מדבריו של מרן החתם סופר זי"ע (דרשות חת"ס דף ש"צ תורת משה הספד דף נ"ט) בשעה שהספיד את הרוגי רעידת האדמה בצפת בשנת תקנ"ז. רבינו החתם סופר אמר אז: "אך לפי דברי אליהו זכור לטוב, שרעידת הארץ הוא מקנאת ירושלים, נראה לי כי צדיק הוא אלוקינו, וקנאת ירושלים עשתה זאת, כי שם שער השמים עיר שחברה לה יחדיו שם הר המוריה עקידת יצחק, שם שכב יעקב וחלם לו סולם, שם הר בית ה' ותל שכל פיות עליו פונים ולא זזה שכינה מכותל מערבי, והנה נשכחה לגמרי זה מקרוב מאה שנים שמו פניהם לצפת, כי שם קבר איש אלוקים הרשב"י במירון והאר"י בצפת, וכל העולים לארץ ישראל לא שמו פניהם אלא לצפת וטבריה, וירושלים נשכחה לגמרי והורד מכבודה, ובמקום שגם בזמן הזה מצוה לעלות לרגל לירושלים כמ"ש והוכיח

גדול שנפלה המעקה שאצל הדלקה. שבע נפשות מתו והרבה נפצעו. רובם הם צפתים. פרטים במכתב". אף מחיפה הגיע מברק על "אסון גדול בהילולת רשב"י במירון. נפלה מעקה. שבעה מתו ושלושים נפצעו". אולם המערכת הוסיפה "כל זמן אשר לא נקבל מכתבים ברורים, שיספרו לנו את כל פרטי האסון הנורא הזה, אי אפשר לנו כעת להרחיב הדיבור ולחפש הסיבות להמאורע האיום הזה".

בעתון, שהופיע ביום שני, שבוע לאחר האסון, צוין כי "המכתבים מצפת ומחיפה טרם הגיעו אולם נוסעים שהיו במירון בהילולת רשב"י סיפרו את פרטי המאורע הנורא", ומסרו את שמות ההרוגים: "הרב ר' דב ב"ר צבי מברדיטשוב, צפת, בן מ' שנה, הניח אלמנה ושבעה יתומים. הב' מרדכי איסר ב"ר נתן מילנר, מצפת, בן י"ג שנה. הב' בן רבי משה ליב מלודז' בן ח' שנה. הב' משה יוסף ב"ר שמחה שפר, צפת, בן י"ד שנה. ר' ישראל מטיס, צפת, בן ס"ה שנה. האשה קליריל מרמרש, צפת, בת ס' שנה. העלמה יהודית ב"ר זידיל לודמיר, צפת, בת י"ג שנה".

למחרת היום נפטרו במירון עצמה שניים מהפצועים: ר' משה ב"ר חיים דוד, בן מ"ד שנה, מלמד במושבות משמר הירדן, הניח אלמנה ויתומים. ור' ליב שפינר ממושבת ראש פנה, בן נ' שנים. ארבעה נוספים נפטרו לאחר מכן בצפת מבין הפצועים.

רק ביום שישי, כ"ד באייר, פורסמו בעיתון פרטים על המאורע, שהיה כרוך באי זהירות. הקונה את ההדלקה מהחכמים נטל את אבוקת ההדלקה והתחיל להפחיד את האנשים שעמדו מסביבו, כדי שיתרחקו ממנו, ואלה נדחקו זה אל זה, מיראתם פן ישרפו בגדיהם מניצוצות האש. דחיפת ההמון היתה כל כך גדולה מאחור עד שהמעקה שעליה נשענו האנשים, שהיתה גבוהה שבעה מטר מהחצר ושהיתה רעועה, נהרסה פתאום ואיתה גם יסודות הגג. כמאה אנשים נגררו אחרי האבנים ונתגלגלו אל החצר על ראשי ההמון שעמד שם אף הוא צפוף ודחוק", כך מדווח העיתון בלשון מליצית, כזאת שלא נפוצה היום בעיתונים... לדברי כתב העיתון, העירו האנשים שהיו במושב הזקנים, כי צריך לחזק את בדקי המעקה ולתקן אותה, אך האחראים לא שמו לב לאזהרה זו.

בכתבה נמסר כי הבהלה היתה נוראה. כל אחד חיפש אחרי קרובו וכל אישה אחרי בעלה או בנה. כולם חשבו ודימו באותם הרגעים הנוראים כי כל הנופלים והעומדים למטה מצאו את קבריהם מתחת לעיי המפולת, שכן במהומה הרבה שפרצה בקרב הקהל דחק כל איש את רעהו. למרבה המבוכה לא נמצא רופא באותו מעמד ולא היה מי שיגיש עזרה רפואית לפצועים.

מפקד המשטרה התורכית בצפת, הקיימקאם חסין אפנדי אלאחדאב, שעמד על גג מול מקום ההדלקה, גילה תושייה. הוא קפץ מעל הגג אל תוך החצר, ופקד על החיילים לבלתי תת לאיש להיכנס אל החצר, כדי שלא ידרכו על גופות הנפצעים. חיל אחד נשלח לצפת, הרחוקה כשלוש שעות ממירון, לקרוא את הרופאים והרוקחים תושבי צפת ולהביא סמי מרפא. בינתיים נאספו גוויות המתים, שבעה במספר, לחדר מיוחד והפצועים הובלו לבית מושב

בשאלת יעב"ץ חלק א', לא שם איש על לב אלא לעלות לצפת להילולת דרשב"י, אשר כבר היה לי ויכוח בזה עם הגאון מהר"ז מרגליות זצ"ל היכן מצוינו לעשות יום מועד ביום סילוק צדיק, הלא אמרו חז"ל (נדרים י"ב). הרי עלי שלא לאכול בשר ביום שמת בו רבו, וז' אדר הוא יום תענית, וכן ר"ח ניסן וי' ניסן וכ"ו ניסן יום מיתת יהושע בן נון (שו"ע או"ח סי' תק"פ), שקוראים לו בזוהר פרשת האזינו בשם 'הילולא', הוא על דרך דאמרו חז"ל במסכת מו"ק "קצף על עולמו ולקח ממנו נפשות ושמה בהם ככלה", ועכ"פ לא ידעתי מה מקום להלולא ולעזוב את ירושלים, וצדיק עד החימה עזה בעו"ה, וצדיק ה' המביט לארץ ותראד אותיות עדר ירושלים הקודש..."

החתם סופר, כך למדנו בדבריו, סבר שרעידת האדמה בצפת אירעה בגלל שעם ישראל העדיף לעלות לצפת ומירון להילולות הצדיקים, ולא להגיע לירושלים עיר הקודש...

מה התכוין החתם סופר ש" אך לפי דברי אליהו זכור לטוב, שרעידת הארץ הוא מקנאת ירושלים? האם החתם סופר פירסם בפומבי שאלהיו הנביא מגיע אליו ומדבר איתו?

לא ולא. החתם סופר מתכוין לקטע הבא, המובא ב'מדרש תנחומא' (פרשת בראשית, יב): "שאל אליהו זכור לטוב את רב מרי מפני מה זועות באות לעולם, אמר לו: בשעה שהקב"ה רואה את ישראל שאינן מפרישין מעשרותן כתיקנן, זועות באות לעולם. אמר לו אליהו ז"ל: חיין, כן הוא סיבה של דבר, אלא כך הוא עיקרו של דבר, בשעה שהקב"ה מביט בעולמו ורואה בתי עבודת כוכבים יושבים על תילם בטח שלוח ושאנן, ובית מקדשו חרב, באותה שעה רוצה להפיל את העולם ומזעזע..."

7 הרוגים בקבר הרשב"י

והיה גם אסון מחריד במהלך הילולת הרשב"י, אסון המפולת בל"ג בעומר תרע"א.

באותה שנה חל ל"ג בעומר ביום שלישי, ואלפי יהודים באו למירון להשתתף בהילולא. שיירות שיירות יצאו מירושלים, מיפו ומהמושבות היהודיות, יחד עם תיירים רבים מחוץ לארץ. בהתקרב שעת ההדלקה עמדו על גג בית המדרש מאות אנשים. בית המדרש היה זרוע אור. חסידים ואנשי מעשה ואברכים עולי ימים סיימו את לימוד ה"אידרא" והתכוננו להילולא. השמש כבר הניח סחבות ובלויי בגדים באגן שעל עמוד האבן ויצק שמן עליהם, ואף הצית גפרור ומסרו לאיש שקנה את זכות ההדלקה הראשונה, אך נראתה שלהבת האש וזעקה נוראה פילחה את האויר. המעקה שעל גג בית המדרש נהרס ומאות האנשים שנשענו עליו נפלו איש על רעהו לתוך החצר.

פרטים על מאורע זה אנו למדים מעיתונות הימים ההם, כפי שמביא אותם הסופר המחונן רבי בצלאל לנדוי זצ"ל בספרו הנודע 'מסע מירון' וכפי המובא במקורות נוספים. בעתון "החרות" שהופיע בירושלים ביום ששי פורסם מברק שנשלח מצפת ביום שלישי כי במירון, בקברו של רבי שמעון בר יוחאי, "קרה אסון

האסון, הוא התנדב לכל ההוצאות הנצרכות לטפל בחולים וכן למבשלת מיוחדת עבורם. כן השאיר עבור שתי אלמנות ויתומים אחדים שמונה פרנק לכל אחר בשבוע.

רבני צפת החליטו בשנה ההיא לדאוג ולבטל את מנהג ההדלקה במירון ולפחות לאסור על הנשים לבקר שמה בל"ג בעומר, שכן הביקור הזה קבל בשנים האחרונות צורה לא מתאימה כלל לרוח התנא השוכב במקום הזה "זה נעשה מקום אוסף לאנשים ריקים ופוחזים, בחורים ובתולות יחדיו". אחד מרבני טבריה כתב מכתב לעיתון "החירות" ובו ציין כי "החובה מוטלת על כל ראשינו וגדולינו לשים לב אל התוצאות של כל מאורע או מקרה, וללמוד מהן". לדעתו, יש מקום לדיון אם להמשיך להבא את מנהג ההדלקה במירון או לבטלו כליל, מאידך הושמעה דעה ש"אסור לבטל מנהג קדום כזה, שנתחבב כל כך על בני עמנו ושמאות ואלפים יהודים באים מכל קצווי ארץ ליום החגיגה הזאת".

"המודיע" הסביר: מדוע אירע האסון הנורא?

הדים למאורע היו גם בגולה, ובעיתון "המודיע" שיצא לאור בפולטובה, צויין כי "מעולם לא אירע אסון במירון, אם כי אלפים השתתפו בחגיגות מירון, ומעולם לא נתמעך אדם שם. מספרים שפעם אחת נפל אחד מן הגג ונזדעזע מוחו והכניסוהו לבית מדרשו של רשב"י ולן שם כל הלילה ובבוקר עמד על רגליו בריא אולם", והוא יודע גם הסיבה לאסון הנוכחי....

"והנה בשנים האחרונות שבאו להקולוניות אנשי רוסיא ועושים כל תועבה בפרהסיא, התחילו לבוא ג"כ למירון ויהיו לשמצה בעיני יראי ה'. ובשנה הזאת באו בחורים ובתולות יחדיו ומנגנים ומשוררים, והעיקר משוררות השירים המיוחדים להציניסטען (להצינינים). ותמיד בעת ההדלקה שנעשה על הגג עומדים שם צפופים עם רב ולמטה בהחצר קהל גדול עומדים ג"כ צפופים, והגג מוקף במעקה של אבנים גדולות. תיכף לאחר ההדלקה המנהג שהיראים משוררים הפזמון "בר יוחאי", ובשנה הזאת נתאספו הבחורים והבתולות, מקושטות בחוצפה יתירה על הגג וכיון שנעשתה ההדלקה התחילו הבתולות לשיר השירים שלהן. ברגע הזה באה רוח סערה גדולה מאוד וברגע נשברה מעקת האבנים והתחילו נופלים האנשים ביחד עם האבנים על העומדים למטה ונהרגו כמה אנשים והרבה נפצעו קשה. גם הגויים הערבים אומרים שהצדיק אינו רוצה שיבואו היהודים הללו בפריקת עול לטנף את החצר שלו. בתי עם בני ש"י יצאו מן החצר קודם האסון כג' מינוטין (=דקות) ת"ל על חסדו, ברוך הטוב והמטיב". הדברים האלה אינם צריכים פירוש, או לעיניים שכך רואות ולאזניים שכך שומעות!..."

מאורע זה נידון ע"י ר' ישעיה הורביץ מצפת בספרו "עדן ציון", המספר: "בימי נעורי היה דבר מפורסם, שרואים ניסים ונפלאות במירון, אבל לדאבונו, בזמן האחרון בעוה"ר נהפך הדבר כי בשנת תרע"א בליל ל"ג בעומר כמבואר בס' שפתי קדושים, בשם

הזקנים כדי לחבוש את פצעייהם. רופאי צפת ד"ר דוד, ד"ר בדרש, וכן ד"ר משיוף שבא לראות את משפחתו בצפת, ואיתם רופא העירייה קסם אפנדי, וכן הרוקחים של צפת: דוד באר, לוריא והורביץ, הגיעו למירון והחלו מיד לטפל בפצועים.

ואנחנו נמשיך לצטט את עיתוני התקופה. שימו לב ללשון המליצית היפה: "המשתדלים התלבטו כיצד להוביל את הפצועים לצפת, כי במירון אי אפשר להשיג שום דבר, לא אוכל לא מיטות ולא כלים. למזלם מצאו קרשים בבתי מושב הזקנים, ומיד החלו להכין מיטות. כשראה הקיימקאם שהנגרים לא יספיקו לעבודה החל בעצמו לעזור להם במלאכת הנגרות עד שגמרו את המיטות. הקיימקאם אף הורה לתושביה הערביים של מירון להוביל את הפצועים לצפת על חשבונם. היו ביניהם שהעזו ודרשו עשרה פרנק, אך הקיימקאם ענה להם ברצועות על כתפם והכריח אותם לשאת את הפצועים. לכל פצוע נלווה יהודי אחד להשגיח עליו. אותו קיימקאם לא נסע ממירון עד שכל הפצועים הועברו לצפת. בית החולים החדש רוטשילד, שהיה עומד סגור מיום היווסדו, נפתח בו ביום ואליו הכניסו את החולים והפצועים וד"ר דוד ביקר אצלם בכל יום ויום.

ביום חמישי נערכה הלוויית ההרוגים במירון עצמה. שבעת הרוגים הובאו אל אולם ביהכ"נ, והספידו אותם רבי נפתלי חנהל'ס ורבי יוסף קנוביץ מרבני צפת. כל העם געה בבכייה וקרע את בגדיו וברך ברכת "דיין האמת" ואחר הובאו המתים למקום מנוחתם בכפר. בו ביום נתאספו כל בני צפת לבתי המדרשות לאמירת תהילים.

גם בטבריה פרצה הבהלה בבוקר השכם עם הגיע השמועה. במהירות הברק פשטה בכל העיר וכתב העיתון מספר כי נורא היה לראות במחזה. כל העיר כמעט קמה בצעקה אחת. חבורות, חבורות, אגודות אגודות, התאספו בקרן זווית או בתוך השוק, ופניהם קודרים ונזעמים. הנשים מרימות קול צעקה וזוועה, כי כמעט אין בית אשר אין לה קרוב במירון. רבים פתחו בצעקה והתדפקו על דלתות בית הטלגרף לשאול על בניהם וקרוביהם, אך פקיד הדואר, המתון והישר, מאן לשמוע בקולם, באמרו כי לא תספיק התשובה לבוא עד שיבואו אורחים משם ויודע הדבר בפרטות.

האסון זיעזע את היישוב, ובכל הערים והמושבות נאספו תרומות לטובת האלמנות והיתומים. תושבי ירושלים התגייסו לעזרתם של תושבי צפת, ובכרוז מיוחד שפורסם בירושלים נדרשה עזרה מיידית "להחיש ישע מהיר להאלמנות והיתומים של אותם שכבר שבקו חיים לכל חי, ולאותם הפצועים, לאותם בעלי המומים שנשבר עתה מטה לחמם ועולמם חשך בעדם". במשך שלושה שבועות נאסף כאלף פראנק, סכום הגון לפי יכולתה הדלה של ירושלים בימים ההם. גם יהודי בוכארה הושיטו יד עזרה לאחיהם האומללים ושלחו סכומי כסף הגונים למטרה זו, ובייחוד גילה פעילות רבי יונתן בנימין הלוי הורבין בא כח פקאו"מ (פקידי ואמרכלי אמשטרדם) שהיה במירון בעת

היה בזעיר אנפין, כיון שהאבות בלתי האמהות היו צריכים לטפל עם התינוקות, ובפרט אחר כך בשנת תרע"ד, שפרצה המלחמה הראשונה הארוכה, ערבה כל שמחה", והוא מוסיף לספר כי "מן השמים הוכיחו"...

זכותו של רשב"י זיע"א תעמוד לנו גם מרחוק....

(מקורות: כל הזמן, מסע מירון, קונטרס ל"ג בעומר, בקודש חזיתך ועוד).

(פורסם ב'קוראים אלעד', גליון אמור התש"פ)

המקובל מהר"ש מאוסטרופליא, ומוסיף לספר כי "אז נתעוררו הרבה מחסידי צאנז ובראשם הרב שלהם הגאון החסיד הרב יצחק ראבין זצ"ל, ואמרו שזה עונש מן השמים מפני התערבות האנשים והנשים בל"ג בעומר במירון, ודרשו לגזור איסור וגזרה, כמדומה לי גם חרם, על הנשים שלא יסעו בל"ג בעומר למירון, והרבה עמדו לנגדם שלא להרחיק לעשות זאת. הסוף היה כי חסידי צאנז ניצחו, ובאסיפת החכמים והזקנים שבעיר גזרו האיסור הגז' על שבע שנים. כמובן אשר אח"כ כמעט נשבת השמחה הגדולה אשר היתה רגילה להיות בל"ג בעומר במירון וגם התגלחות הנ"ל

הסיפור היומי

"לקחתי ספר תהילים, התיישבתי בחדר שני בביהמ"ד ואמרתי בבכיות ספר רביעי וחמישי, והתפללתי שהכוח של ר' שמעון יפעל עבורי אף מרחוק"

"כדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בין בפניו ובין שלא בפניו"

פניתי לכל גדולי המומחים בעולם ולא מצאו דרך לרפואה. וכך הווה. בתוך שבוע ישבתי אצלו בחדר וברוך השם נמצאה הדרך לטפל במחלה, והעניין עלה על דרך המלך. והיה לנו ברור שמיד אחרי ל"ג בעומר והתפילה זכינו לישועה עין בעין.

וכיו"ב ידועים סיפורי ומעשיות לרוב, כי כוחו דרשב"י הוא למעלה מן המקום, וממליץ טוב בעדנו ב'כל העולם כולו'.

העיד בפני הגה"ח רבי מאיר יהודה העלד שליט"א, שאחד ממכירי מתושבי עי"ת מאנרא יצ"ו, החליט לקיים הסגולה הנודעה שרבים כבר נושעו על ידה, להבטיח שאם יעזרהו הקב"ה בזכותיה דרשב"י ובקרוב יולד לו בן זכר, ייקרא שמו בישראל 'שמעון', ואכן הלה שלא זכה ליסע לארה"ק, הבטיח בל"ג בעומר תשע"ט ממעונו שבמונרו את ההבטחה, ובחודש טבת תש"פ כבר זכה להכניס את בנו 'שמעון' בבריתו של אברהם אבינו.

מעתה יראה כל איש באשר הוא, למלא את האי יומא קדישא, לעסוק בתורתו של רשב"י ובאידרא קדישא, או באמירת תהילים, וכדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בין בפניו ובין שלא בפניו.

(באר הפרשה)

שח הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א: לאחרונה נתקבל בידינו מכתב, בו מספר בעל העובדא מעשה נפלא בו תבין עד כמה כדאי רשב"י לסמו עליו אף שלא בפניו (אף ממרחק), וז"ל: בל"ג בעומר האחרון, תשע"ט, לא זכיתי לעלות להילולא דרבי שמעון עקב חולה שהיה לי בתוך ביתי, והייתי מאוד שבור מזה. עמדתי בחלון ביתי ושרתי בדמעות בר יוחאי עם כל עמך בית ישראל. בשבת קודש שלאחר מכן שהיה בשלושת הימים (שלאחר יומ"ד), קראתי בגליון 'באר הפרשה' בו היו סיפורים נוראים בגודל ר' שמעון וההילולא והיכולת לפעול ישועות אף מרחוק. לקחתי ספר תהילים, התיישבתי בחדר שני בביהמ"ד ואמרתי בבכיות ספר רביעי וחמישי, והתפללתי שהכוח של ר' שמעון יפעל לי מרחוק, וכיוונתי בליבי שהנה אני עומד על ציונו ומשתטח, וודאי פועל ישועה גדולה.

למחרת השבת פניתי לאיזה עסקן רפואי ותיניתי לפניו כי בצרה גדולה אני, ודרשתי כבר ברופאים בכל העולם ולא מצאתי מרפא למחלה הקשה. תוך כדי שיחה עימו עלה רעיון בדעתו לפנות לרופא מומחה בתחום, אולי משם תגיע הישועה, אף שכבר

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

באמצע הטיסה התרומם לפתע הסטודנט ממקום מושבו, ניגש אל אבא, נעמד מולו מתוך הערצה והפליט ארבע מלים נרגשות: "אולי יש לך תפילין?..."

וגם: 30 שניות של מרוצה ברחוב חיפאי, תרמו לעולם היהודי משפחה שלמה של תלמידי חכמים

משפחה שלימה של צורבים, תלמידי חכמים לעתיד, ההוגים בתורת ד' יומם ולילה...

אה! ונקדשתי בתוך בני ישראל. כמה מבני ישראל מתרשמים לנצח, על ידי קידוש השם כזה...

כמה שניות ארכה הבריחה בחיפה, לעיני אותו צופה, עד שנעלם האברך מעיניו? - עשרים? שלושים? דקה? והדבר נחקק לדורות עולם. עמנו התעשר מתוך מרוצת שניות אלה במשפחת תלמידי חכמים מופלגים. נצח שבנצח!

ולשם מצוות כיבוד אב ואזכיר, שפעם נסע אבי ז"ל לארץ ישראל דרך רומא שבאיטליה. בנמל התעופה עמדו בתור סטודנטים יהודים, תינוקות שנשבו, שלמדו רפואה בעיר גְנוּאָה. מזוודת סטודנט אחד היתה כבדה מדי ופקיד 'אל-על' תבע אותו שישלם על עודף המשקל. אבי ז"ל שעמד אחריו בתור, הבחין בזה ומיד הציע לפקיד שיצרף את מזוודתו הקלה. בין שניהם לא יעלה המשקל על המותר, כדי למנוע את התשלום של אותו נוסע צעיר. הפקיד סירב ואבי יצא מגדרו והתעקש. חרה לו שכך מתנהג יהודי כלפי יהודי. על כגון זה הרי אמרו ש'כופין על מידת סדום'... הוא אמר לפקיד דברים נוקבים להעיק על מצפוננו היהודי, עד שהלה ויתר והעמיס את שתי המזוודות... כך סודר הענין, אמרו שלום ועלו למטוס...

באמצע הטיסה היה זה. הסטודנט ניגש אל אבא, נעמד מולו מתוך הערצה והפליט ארבע מלים נרגשות: "אולי יש לך תפילין?..." מעצמו בא הסטודנט, מעצמו התעורר. הוא ראה התנהגות יהודית אצילה. אדם זר לו רב את ריבו והתמסר להיטיב לו, להגן עליו, לחסוך לו הוצאות מיותרות. בגלל שהיה אכפת לו על יהודי אחר. בטבעיות עשה זאת, לא ציפה אף לתודה והלך לדרכו מבלי להוסיף דבר...

כפי הנראה פעל עליו הדבר נפשית. המטוס המריא ואף הסטודנט התרומם. הוא הבין שיש משהו גבוה מעולמו. הוא עבר בין שורות הנוסעים וחיפש את אבא. הוא רצה להעיק מבט על יהודי שורשי, להביע לו הוקרה ולהתקשר בארבע מלים יהודיות אלה: "אולי יש לך תפילין?" מבלי שנרמז לו על כך אף במלה... ישראל אשר בכך אתפאר...

(ביטאון 'אספקלריא', בתוך מאמר מאת הרב אברהם מרדכי יוסף מרקסון, מח"ס סימני המצוות וש"ס, רב ומו"צ באשדוד)

סיפר הגה"ח רמ"י הלוי קנר שליט"א: שני חלקי סיפור שמעתי משני אנשים דגולים, ושוב נתברר שאירעו באותו אדם...

איש האשכולות היה הגאון ר' חיים קויפמאן זצ"ל מגייטסהד שבאנגליה, גדול בתורה וכולו אומר אצילות וחוץ של יראת שמים. וכך סיפר פעם: מעשה באברך חסידי אחד שנקלע לעיר חיפה, לאיזור שלא שלטה בו רוח טהרה... הוא פשוט התחיל לברוח משם כשעיניו כבושות בקרקע...

מן הצד הציץ עליו צעיר תושב המקום. הוא הבחין בריצתו ושאלות שונות התחילו להציץ לו מאז. 'לאן איש זה בורח? הרי הוא 'בשר ודם' כמוני? למה אין פיתויי עולם הזה מעניינים אותו כלל? אפילו מבט אחד אינו חונן ונותן סביביו! אני מבין שיש לו עולם משובח יותר שכדאי לברוח לשם... בטח יש לו מאויים אחרים, איכותיים ונעלים יותר המושכים את לבו. יש לו דברים נעימים יותר המחכים לו בסביבתו... אני מוכרח לדעת מה זה ועל מה זה'. וכך התעניין הלה בדבר והתקרב לתורה...

ורבי חיים זצ"ל הכריז אז בקול נרגש: "האברך הזה, עדיין אין לו צל של מושג איזו מהפכה הוא חולל בלב יהודי. וכמו כן אין לנו מושג מה שאנחנו יכולים לפעול במעשינו יום יום. מסתכלים עלינו! עוקבים אחרינו! בכל פנה נמצאים 'תלמידים', הלומדים מהתנהגותנו. אחריות גדולה מוטלת עלינו! אף פעם אי אפשר לדעת!..."

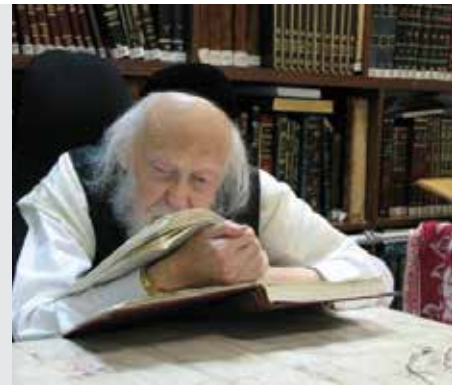
עברו שנים. הגאון ר' מלכיאל קוטלר שליט"א ראש ישיבת לייקווד היה בטורונטו לפני זמן, וסיפר על משפחה נדירה שבניה הם בני תורה מופלגים אחד אחד. "כלים" מפוארים ממש ועתידיים לגדול לתפארת. הוא חקר על הדבר ונודע לו שאבי המשפחה הוא יהודי בעל תשובה שמקורו מארץ ישראל.

לראש הישיבה נמסר אז, שבצעירותו ראה האיש פעם אברך בורח משכונה לא הגונה בעיר חיפה, ומתוך כך נמשך לבו ליהדות. במשך הזמן דבקה נפשו בתורה והקים דור פלאים, בנים יקרים, מלאים זיו ומפיקים נוגה...

הרגשתי דפיקה עזה בלב... נזכרתי בחלק הראשון ששמעתי מרבי חיים זצ"ל, וכעת נצטרף לי נדבך מרהיב ומרגש... ואותו אברך 'בורח' טהור לב, עדיין אינו יודע שבזכות בריחתו ממקום חטא, בזכות מעשה אחד, גדל אור התורה וכבוד שמים לאין שיעור.

כאשר אך הבחין הגרי"ש אלישיב זצ"ל איזה כרך גמרא מבקש הבחור להוציא מהארון, קרא לו ואמר: "בודאי כוונתך על תוספתא פלוגית - משם אין ראייה לשאלתך!"...

מעשה מופלא בשלושת עמודי עולם שחיו בדורנו

לשאלתו. והנה המחזה הנורא והמבהיל חזר על עצמו. הגר"ח התעמק במחשבתו, ולאחר רגעים מספר אמר: "זה לא נמצא בבבלי", עברו רגעים מספר והקול נשמע: "וגם לא בירושלמי", אך לבסוף אמר שאפשר שיש להכריע את הספק מתוספתא פלוגית. ראה אותו רב את מראות האלוקים אשר נגלו לפניו, וגמר בלבו לעלות ירושלימה, ולשאול את פי פוסק הדור הגאון האדיר רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל.

ויהי כי הרצה את שאלתו בפני הגרי"ש, השיבו מיד: "שאלה זו לא נמצאת לא בבבלי ולא בירושלמי"..." הנ"ל שכבר שמע מהגר"ח על התוספתא, ביקש להראות מציאה זו להגר"ש, וניגש לארון הספרים כדי להוציא את הגמרא.

והנה, כאשר אך ראה הגרי"ש איזה כרך גמרא הוא מבקש להוציא, קרא לו ואמר: "בודאי כוונתך על תוספתא פלוגית - משם אין ראייה לשאלתך!"...

מבהיל הדבר על הרעיון, שבדורנו אנו חיו עמנו ספרי תורה חיים, אשר בזכרונם אצורה ומונחת התורה כולה, כשהיא סדורה דבר דבור על אופניו בבהירות מופלאה כזו, וזאת כאמור מכח שקידתם והתמדתם העצומה בתורה הקדושה, בלא להפסיק מן הלימוד ולו רגע קט.

(בפקודיך אשיחה, חודש אייר)

מעשה שהיה בשלושת עמודי עולם, ה"ה הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל, הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל, ולהבח"ל הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט"א, מעשה אשר מעורר את חשקת וערגת הלב ללימוד התורה. ומעשה שהיה כך היה:

בחור צעיר מיישיבת לייקווד עסק בסוגיית מיתת סקילה, ובתוך לימודו עלתה ברעיוניו שאלה מעניינת: משנה שלימה היא בסנהדרין (פ"ו מ"ד), כי בית הדין הנהיג גבוה שתי קומות. אך יש להסתפק האם גם שור הנסקל כך דינו, או שמא רק באדם אמרו כן.

הרצה הצורב את שאלתו לפני חכמים וגאונים מופלגים, אך כולם לא ידעו להשיב לו, והשאלה נותרה ללא מענה.

לימים הזדמן אותו רב שבפניו נשאלה השאלה, לבקר בארה"ק, והוא נכנס אל פוסק הדור הגאון האדיר רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל, ושטח בפניו את שאלתו. הרהר הגר"ש וואזנר כמה רגעים ואמר: "בתלמוד בבלי לא נמצא מקור לזה". הרהר עוד כמה רגעים וחרף בביטחה: "גם בתלמוד ירושלמי לא נמצא דבר כזה". ואז פרש את שני ידיו לצדדים ואמר: "איני יודע מה לענות לך".

יצא הרב מבית הרב וואזנר ושם פעמיו אל ביתו של הגאון האדיר רבי חיים קנייבסקי שליט"א, שמא הוא ידע תשובה

סיפור לשון הרע לתועלת - הוא היתר או חובה?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

אין לאדם לפטור עצמו במקרים אלו מחובתו להציל את השני מנזק, בטענה שאינו רוצה להיכנס לחשש איסור, אלא עליו לעיין היטב באופני ההיתר ולבדוק האם עליו לספר וכיצד לעשות זאת באופן הראוי.

בביאורים ומוספים שבמהדורת 'דרשו' מציניים, כי מלשון

ההלכות הנלמדות היום ב'חפץ חיים' (כלל ט' מהלכות רכילות סעיפים א-ב) עוסקות באופני ההיתר לספר רכילות לתועלת, ובחמשת התנאים הנדרשים להיתר זה.

כפי שעולה מדברי ה'חפץ חיים', במקרה של תועלת אין זה רק 'היתר' - אלא חובה לספר, משום 'לא תעמוד על דם רעך'. לכן

ומה דינו של סיפור לשון הרע על אביו או רבו לתועלת? בביאורים ומוספים מביאים כי דעת הגר"נ קרליץ שמותר, וכן מבואר בספר חסידים (סי' תתקפ"ז) שאדם שידוע שהוריו אינם נוהגים בנאמנות בפקדונות המופקדים אצלם צריך להודיע כן למפקיד; אלא שאם המפקיד חכם והגון יגלה לו האמת, ואם אינו חכם והגון לגלות לו, יאמר לו רק שלא יתן בידם [וראה מגילה יג, ב].

לספר רכילות כדי להציל את עצמו, גם כן נחשב כסיפור לתועלת, כמבואר בחפץ חיים לעיל. אכן, אין זה אלא כשהסיפור הוא על מי שגרם לו עוול, אך באופן שאין תועלת בעצם הסיפור, אלא רק שהמעביד של אדם רוצה לפטר אותו אם לא יספר מי עשה דבר מסוים, והסיפור מועיל לו שלא יפטר, כתב הח"ח לעיל שאסור לו לספר מי עשה זאת, מפני שאין תועלת בעצם הידיעה מי עשה זאת.

ה'חפץ חיים' בסעיף זה משמע שאם אין ודאות, אלא רק ספק שיסובב דבר רע, אין צריך לספר. ויש שכתב (חלקת בנימין) דהיינו רק שאין חיוב לספר, אך במקום שאין ידוע לו הדבר בוודאות אלא רק שמע כן מאחרים, לא נאמר 'לא תעמוד'. ומ"מ כתב שם שמותר לספר את הדבר [אלא שיאמר לו שאינו בטוח בצדקת הדברים]. וראה עוד בביאורים ומוספים בענין זה, ומה הדין כאשר יש ספק אם תצא תועלת מסיפורו.

עוד מביאים בביאורים ומוספים כי במקום שיפסיד את פרנסתו אם יספר לשון הרע לתועלת הצלת חברו, מבואר בבבא מציעא (לב, א) שאבידתו קודמת לאבידת חברו, וא"כ אינו צריך לגלות הדבר. וכן להימנע מלספר לתועלת מחשש שאם יודע שגילה יביא הדבר למחלוקת במשפחתו, דעת הגר"ח קניבסקי שיתנהג ב'שב ואל תעשה' ולא יגלה.

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

דקה מתוקה - 60 שניות על הדף היומי

מה אירע ליוסף הצדיק מחמת שהיה איטר?

שבת דף סו

"אמר אבין בר הונא אמר רבי חמא בר גוריא, בן שיש געגועין על אביו נוטל רצועה ממנעל של ימין וקושר לו בשמאלו. אמר רב נחמן בר יצחק: וסימוניך - תפילין. וחילופא סכנתא"

לפרש שהאב קושר על יד שמאלו רצועה ממנעל ימין של הבן, שאם נאמר להיפך יש לתמוה מה הצורך להשמיענו היתר הוצאה לתינוק, הרי ממילא אינו חייב במצוות. אך כתב שיתכן שמדובר בקטן שהגיע לחינוך.

על פי דברי גמרא אלו שכשמחליף יש בזה סכנה, אומר הרגאטשובר בצפנת פענח (דברים עמ' שמ"ב) שיוסף היה איטר וממילא היה צריך לקשור לו בימין, ואביו לא ידע מזה וקשר לו בשמאל, והיה זה סכנה, וזה שכתוב שנמכר בעבור נעלים משום שקשר לו את רצועת הנעל הפוך.

רש"י (ד"ה געגועין) מפרש שהבן מתגעגע אביו ואינו יכול ליפרד ממנו. ובחידושים המיוחסים לר"ן (ד"ה נוטל) כתב, שכוונת רש"י שאם יהיו לו געגועים יותר מדאי יש לחשוש שמא ימות האב, ואז יהיה הבן עצוב עליו יותר מדאי ויש סכנה בדבר. ומביא בשם יש מפרשים שעושים כן כדי שלא תשלוט עין הרע בבן, ומה שאמרו 'וחלופא סכנתא', היינו שאם יחליפו את הקשר יאמרו כמה געגועים יש לנער הזה עם אביו ואז ישלוט בו עין הרע. ותקנתו היא שהאב קושר רצועה ממנעל ימין שלו על יד שמאלו של הבן. והמאירי (ד"ה אמר המאירי) כתב שיותר מסתבר

(קב ונקי)

להתקשר לתורה מסביב לשעון

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **מאיר שפרוכר** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית
שלוחה 2/2

הרב **אליהו אורנשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית
שלוחה 2/1

הרב **אפרים סגל** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית-אידיש
שלוחה 2/3-4

הרב **אריה זילברשטיין** שליט"א
הדף היומי בהלכה • עברית
שלוחה 1

הרב **יצחק לובינשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • אנגלית
שלוחה 2/6

הרב **מרדכי שלמה פריינד** שליט"א
הדף היומי בהלכה • אידיש
שלוחה 1/3/1

שידורים חוזרים
ממעמדי סיום הש"ס
ומאירועי דרשו
שלוחה 5

מבחני דרשו
עדכונים על מועדי המבחנים
בעקבות המצב
שלוחה 4

הר"ר **אברהם פוקס** הי"ד
הפותח בכל יום - המייל היומי של דרשו
שלוחה 3/1

הר"ר **שלום יכנס ואברהם פוקס** הי"ד
לקראת שבת מלכתא
סיפורים ופנינים מפרשת השבוע
שלוחה 7

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

מדוע יש להעדיף את החסה לקיום מצות אכילת מרור?

הוא זכר למרירות של השיעבוד במצרים, והחסה מזכירה את השיעבוד יותר מאשר הירקות האחרים, בכך שבתחילת גידולה היא מתוקה, ובסופו היא מרה, וכך היה גם שיעבוד מצרים - רך בתחילתו, וקשה בסופו. אולם, כמובן, אם לא ניתן להשיג חסה נקייה מחרקים, יש לקיים את המצוה בחזרת.

[שו"ע תעג, ה, משנ"ב לג רמב; ביאורים ומוספים דרשו, 48]

נאמר בתורה בנוגע לאכילת קרבן הפסח בליל פסח: על מצות ומרורים יאכלהו. ובזמן הזה, שאין לנו קרבן פסח, מצות אכילת מרור בליל הסדר היא מדרבנן. וחכמינו ז"ל מנו חמשה מיני ירקות שניתן לקיים בהם את מצות מרור, וביניהן 'חזרת', הנקרא בלשוננו 'חסה', ו'תמכא', הנקרא בלשוננו 'חזרת', או 'חריין'. ולכתחילה, יש לקיים את המצוה דווקא בחסה, כיון שהמרור

האם ניתן לקיים את מצות אכילת מרור בעלי חסה מתוקים?

ויש אומרים שניתן לקיים בחסה את המצוה רק כשיש בה טעם מריר, אך לא בעודה מתוקה, ולא בהיותה מרה כלענה ובלתי ראויה לאכילה; אולם, יש אומרים שניתן לקיים בה את המצוה גם כאשר היא מתוקה, משום שהמצוה היא לאכול את מין הירק שקיימת בו מרירות, ואין חובה להרגיש את טעם המרירות.

[שו"ע תעג, ה, משנ"ב לו, לח רמב, ושעה"צ נג; וראה משנ"ב שם, לו; ביאורים ומוספים דרשו, 50 ור56]

בהמשך לאמור: את מצות מרור ניתן לקיים את בקלחי החסה, והן בעלי החסה, אך לא בשורש החסה. ויש אומרים שלכתחילה עדיף לקיים את המצוה דווקא בעלים. ואף בקלחים ובעלים ניתן לקיים את המצוה רק כשהם 'חיים', אבל לא כשהם מבושלים, או כבושים. ויש להימנע מהשריית עלי החסה בחומץ, מאחר והשרייה זו 'כובשת' את העלים אף כשהיא נעשית למשך זמן קצר.

שכחו לפורר את ה'חריין' בערב פסח - האם ניתן לפוררו בליל הסדר?

הכנסת בליל הסדר, ולכסותו עד לתחילת ה'סדר', ואז לפזרו על גבי צלחת וכדומה, כדי שתפוג חריפותו. ואם ליל הסדר חל בשבת, אסור לפוררו בלילה, משום איסור מלאכת 'טוחן', וחובה לפוררו מבעוד יום, ולכסותו עד לתחילת הסדר. ואף כשחל בחול - יש אומרים שכאשר מפוררו ביום טוב צריך לעשות 'שינוי' בצורת השימוש במגרדת, ויש חולקים.

[משנ"ב תעג, לו; ביאורים ומוספים דרשו, 49, וראה עוד שם]

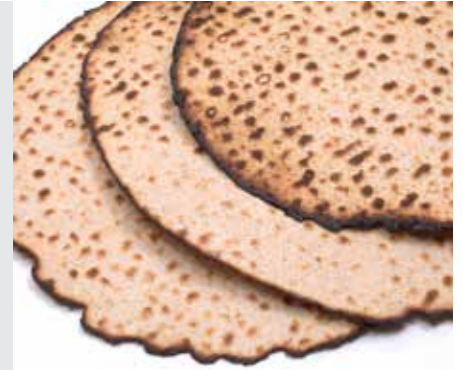
כאמור, ניתן לקיים את מצות אכילת מרור בירק הנקרא בלשוננו 'חזרת', או 'חריין'. ואסור לאוכלו בשלימותו, מפני שמרוב חריפותו הוא עלול לסכן את חיי האוכל, ומשום כך גם אינו מקיים את המצוה באכילה זו; אלא, יש לפוררו במגרדת, ולהניחו גלוי למשך זמן מה, כדי שחריפותו תפוג במקצת. ויש מגדולי האחרונים שנהגו לפוררו רק לאחר החזרה מבית

* לדעת השולחן ערוך, יש להניח על שולחן הסדר לפני בעל הבית קערה ובה: שלוש מצות, מרור, חרוסת, ירק ה'כרפס'; בשר, זכר לבשר קרבן הפסח, וביצה, זכר לקרבן חגיגה שהקריבו בערב פסח. ומוסיף הרמ"א, שיש להניח בקערה גם מי מלח. ועל פי דברי האריז"ל, יש להניח בקערה מרור נוסף, לקיום מצות כורך.

* המנהג הקדום הוא, להשתמש לטיבול שבתחילת ליל הסדר ב'ירק ששמו 'כרפס', אולם, ניתן לקיים טיבול זה בכל סוגי הירקות, מלבד ירקות המרור, וכפי שאכן נהוג בימינו, להשתמש בתפוחי אדמה, במלפפון, וכדומה.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מדוע בזמננו אסור להשתמש בפסח בחיטה 'לתותה'?

כראוי, קיים חשש שמא בין יהו זמן רב בין הלתיתה לטחינה ובינתיים תחמיץ החיטה. ושעורים, שבולת שועל ושיפון, היו אסורים אף בזמן הגמרא, משום שתהליך החימוץ בדגנים אלו מהיר יותר, ואף השרייה קלה במים עשויה להחמיץ אותם.

[שו"ע תנג, ה, משנ"ב כו-כו, ושעה"צ מח]

חיטה 'לתותה', כלומר, שהושרתה במים לפני טחינתה - בזמן הגמרא היתה מותרת באכילה בפסח, אך הגאונים אסרו זאת, משום שכבר בזמנם לא היו בקיאים בפעולת הלתיתה לעשותה באופן שהחיטה לא תגיע לשלב ה'חימוץ', שהוא (לדעה אחת בגמרא) השלב שבו התרככו הגרעינים עד כדי שאם יניחו אותם על פי חבית יין, יתבקעו מאליהם. ועוד, שאף אם הלתיתה תבוצע

הלוח היומי

י"ז באייר | רבי שאול ב"ר העשיל זצ"ל, מקראקא, אב"ד בריסק, קראקא ועוד

בשנת אלף תרנ"ז, נבקעו כל מעיינות תהום והחלה ירידת המבול על פני הארץ (לדעת רבי יהושע).
יארצייט:

תס"ז: רבי שאול ב"ר העשיל זצ"ל, מקראקא, אב"ד בריסק, קראקא ועוד.
תקנ"ג: רבי יחזקאל ב"ר יהודה סג"ל הלוי לנדא זצ"ל, בעל נודע ביהודה, ציון לנפש חיה (צל"ח), דגול מרובה, מראה יחזקאל ועוד.
תק"ס: רבי משה חיים אפרים ב"ר יחיאל אשכנזי זצ"ל, מדיסקוב, בעל דגל מחנה אפרים, נכד הבעש"ט.
תקצ"א: רבי איתמר ב"ר ישראל וולגלרנטר זצ"ל, מקאנסקיוואלי - פולין, בעל משמרת איתמר ועוד.
תרס"ה: רבי ברוך ב"ר מרדכי יהודה לייב מנדלבוים זצ"ל, אב"ד טורוב, סטולין, מאצ'יוב, בעל קץ הימין ונודע בשערים.
תר"פ: רבי מרדכי ב"ר יוחנן טברסקי זצ"ל, אדמו"ר מרחמסטריווקא. ובשנת תש"ג, רבי פנחס ב"ר מרדכי טברסקי זצ"ל הי"ד, מאוסטילא.

תרע"ז: רבי אלטר שלמה חיים ב"ר יוסף פרלוב זצ"ל, מקוידינוב.

תשט"ז: רבי אריה מרדכי ב"ר יעקב אהרן רבינוביץ זצ"ל, רבה של ב"ב ובעל קרני רא"ם ועוד.

תש"ע: רבי יעקב ניסן ב"ר אברהם דוד רוזנטל זצ"ל, אב"ד חיפה, ר"י הגר"א ובעל משנת יעקב.

ל"ב לעומר

לעשות באופן שאף אחד לא יידע...

הגה"צ רבי אביגדור מילר אמר: בדרך כלל מדוע אנו עושים חסד?, אתה אוהב את דלת הבנק כדי שאנשים נוספים יוכלו להיכנס, מדוע? כדי שיאמרו שאתה מנומס!?
תבחר לך מעשה חסד אחד ביום ותעשהו ללא לחץ חברתי. פעם ביום תעשה מעשה חסד שאף אחד לא יידע ממנו. לדוגמא:
כשאתך לא בבית עזור לה במשהו בלי שהיא תדע.
(אור עולם להגר"א מילר ח"א עמ' 3)

נשתדל לעשות בכל יום לפחות מעשה חסד אחד בלא שידעו עליו

- * שיעורים מקוצרים על הדף היומי
- * דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום
- * ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע
- * שידורים חוזרים מאירועי סיומי הש"ס של 'דרשו'
- * סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות
- * חדש! קבלו תזכורת יומית ללימוד הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il